

«Інфармацыйнае суправаджэнне адукацыйнага працэсу ва ўстановах вучэбнага тыпу»

— пад такой актуальнай на сённяшні дзень назвай 11–12 красавіка гэтага года адбылася навукова-практычная канферэнцыя, арганізатарамі якой сталі Мінскі гарадскі інстытут павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі кіруючых работнікаў і спецыялістаў адукацыі, Мінскі абласны інстытут работнікаў і спецыялістаў адукацыі і Рэспубліканская навукова-педагагічная бібліятэка (РНПБ).

Заслугоўвае ўвагі тое, што канферэнцыі быў нададзены статус міжнароднай. Адным з галоўных дакладчыкаў была Зуева Яўгенія Міхайлаўна, старшы навуковы супрацоўнік навукова-метадычнага аддзела Дзяржаўнай навукова-педагагічнай бібліятэкі імя Ушынскага Расійскай акадэміі адукацыі. У сваім дакладзе яна грунтоўна адлюстравала асноўныя накірункі развіцця сучасных школьных бібліятэк Расіі, што выклікала асаблівую ўвагу і зацікаўленасць усіх удзельнікаў канферэнцыі. Але самай адметнай рысай канферэнцыі стала тое, што ўпершыню на такім узроўні ўздымаліся праблемы менавіта школьных бібліятэк.

Пошук шляхоў вырашэння гэтых праблем выразна акрэсліла ў сваім выступленні Несцяровіч Л.В., загадчыца навукова-метадычнага аддзела РНПБ. Яна адзначыла, што адна з самых балючых праблем сённяшняга дня — кадравае забеспячэнне бібліятэк у сістэме адукацыі. У краіне складваецца такая сітуацыя, што амаль кожныя тры з дзесяці школьных бібліятэкараў пераступілі 50-гадовы ўзрост, а кожны другі не мае спецыяльнай адукацыі, прычым значная частка з іх не з'яўляюцца педагогамі. Было адзна-

чана, што з гэтай складанай праблемай вынікае і другая, калі часцей за ўсё штаты не адпавядаюць аб'ёму нагрукі на спецыяліста і ніякія нарматывы ў разлік не прымаюцца.

Праблемным з'яўляецца і пытанне камплектавання фонду школьных бібліятэк. Тым не менш, аналізуючы іх становішча ў сучасных умовах, дакладчыца адзначыла, што перспектыўным уяўляецца вопыт супрацоўніцтва з выдавецтвамі, рэдакцыямі, магазінамі і набыццё даведачнай літаратуры за сродкі, выручаныя ад продажу дублетнай літаратуры, макулатуры і г.д. Карысным можа аказацца вопыт правядзення такіх мерапрыемстваў, як акцыі «Падары школе кнігу», «Кніжны марафон», асабліва, калі яны будуць праводзіцца сістэматычна.

«Бібліятэка школы як інфармацыйны цэнтр» — гэта тэма разглядалася на канферэнцыі актыўна і ўсебакова, бо час вызначае тэндэнцыі развіцця бібліятэку накірунку інфарматызацыі, нетрадыцыйнага камплектавання фонду, адкрытага доступу да іх.

Прыемна ўразіла разуменне гэтых задач непасрэдна самімі спецыялістамі. «Каб якасна і эфектыўна забяспечыць інфармацыяй педагогаў і навучэнцаў, бібліятэка павінна выкарыстоўваць сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі» — на гэту тэму прагучалі высока прафесійныя даклады Сёмінай В.М., загадчыцы бібліятэкі СШ № 212 г. Мінска, Сцепаненка М.Я., загадчыцы бібліятэкі педагогічнай гімназіі № 3 г. Мінска, Саф'ян Н.В., бібліятэкара гімназіі № 24 г. Мінска.

Не засталіся раўнадушнымі спецыялісты да такога новага накірунку ў рабоце, як фарміраванне пазітыўнага іміджу школьнай бібліятэкі. Па гэтаму пытанню цікава і эмацыянальна выступіла загадчыца бібліятэкі СШ № 39 г. Мінска Бірыла І.В.

Глыбока зацікавіла ўсіх і праблема прафесійных зносін як фактара росту творчай актыўнасці. Шчыра падзялілася сваім вопытам і вынікамі работы ў раённых метадычных аб'яднаннях Кажэўская Т.У., загадчыца бібліятэкі № 78 г. Мінска і Венгер І.Р., загадчыца бібліятэкі гімназіі № 1 г. Мінска.

Не пакінулі без увагі бібліятэкары і такія тэмы, як рэалізацыя правоў дзіцяці і развіццё творчай актыўнасці навучэнцаў ва ўмовах школьнай бібліятэкі, работа з таленавітымі дзецьмі, фарміраванне бібліятэчна-бібліяграфічнай і інфармацыйнай культуры навучэнцаў.

Яскравым момантам канферэнцыі было выступленне дырэктара СШ № 212 г. Мінска Андрушчанка Георгія Уладзіміравіча, бо толькі тады можна

гаварыць аб развіцці станоўчых тэндэнцый у школьных бібліятэках, калі ідэі бібліятэкара знаходзяць падтрымку ў кіраўніка. Георгій Уладзіміравіч расказаў удзельнікам канферэнцыі аб ролі ў павышэнні эфектыўнасці работы бібліятэкі. На жаль, дырэктар гэтай школы быў адзіным прадстаўніком адміністрацыйнага апарату, які праявіў зацікаўленасць да канферэнцыі і сярод бяскоштных школьных праблем знайшоў магчымасць і час прыйсці і выказацца. Дарэчы, слухалі яго з вялікай увагай, бо пры ўсім жаданні і імкненні бібліятэкараў да інавацый зрабіць бібліятэку сучаснай, прывабнай і карыснай, стан значнай часткі бібліятэк непакоіць спецыялістаў. Таму толькі вопыт цеснага супрацоўніцтва бібліятэкі і адміністрацыі школы можа прывесці да станоўчых вынікаў.

У заключэнне канферэнцыі быў праведзены круглы стол, удзельнікі якога мелі магчымасць не проста падзяліцца вопытам і падвесці вынікі сваёй работы, а і супаставіць накірункі развіцця, задачы і праблемы сваіх бібліятэк з задачамі і праблемамі школьных бібліятэк Расіі. Тэма круглага стала зацікавіла ўсіх прысутных: «Праблемы міжведамаснага супрацоўніцтва і карпаратыўнай дзейнасці». І ў пацвержанне таму хочацца зазначыць, што на канферэнцыі прысутнічалі не толькі спецыялісты школьных бібліятэк, але і прадстаўнікі Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, ЦСДБ г. Мінска, рэдакцыі часопіса «Бібліятэка прапануе», гарадскога метадычнага цэнтра ПТУЗ.

Як паказвае практыка, значная колькасць бібліятэк школ не адпавядае элементарным патрабаванням. Пазітыўным зменам у такіх бібліятэках перашкаджае часта не тое, што адсутнічаюць матэрыяльныя магчымасці, а тое, што няма пошуку рашэння і ўсведамлення непазбежнасці змяненняў.

З такой нагоды на канферэнцыю былі запрошаны лепшыя з лепшых спецыялістаў Мінска і Мінскай вобласці. Іх смела можна назваць аднадумцамі і людзьмі творчымі і адданымі сваёй справе. Разуменне таго, што для якаснага і эфектыўнага забеспячэння інфармацыяй педагогаў і вучняў патрэбна выкарыстоўваць сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі, кумуляваць у бібліятэцы не толькі паперныя носьбіты, але і электронныя дакументы, фарміраваць інфармацыйную культуру карыстальніка (і ў перспектыве стварэнне віртуальнай бібліятэкі. Такі падыход спрыяў таму, што ўдзельнікамі канферэнцыі былі вы-

працаваны накірункі дзейнасці, якія могуць прывесці да аптымальнага развіцця бібліятэк.

Вось асноўныя з іх:

— захаваць Рэспубліканскую навукова-педагагічную бібліятэку як метадычны цэнтр, у тым ліку і для школьных бібліятэк;

— пры разглядаванні пытанняў, звязаных з бібліятэчнай дзейнасцю, выкарыстоўваць спецыялістаў і не дапускаць непрафесійных ацэнак;

— актыўна абмяркоўваць праблемы школьных бібліятэк і інфармаваць пра цікавы вопыт на старонках друку, асабліва педагогічным, тым самым прыцягнуць увагу Міністэрства адукацыі да праблемы адсутнасці рэакцыі на публікацыі;

— рэалізаваць праграму «Кожнай школьнай бібліятэцы — па камп'ютэру».

У працэсе абмеркавання праблем высветлілася, што бібліятэкі навучальных устаноў маюць вострую патрэбу ў дакуменце па фондаабмену. Такі дакумент ужо распрацаваны Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі і ў хуткім часе з'явіцца ў друку.

Падводзячы рысу пад гэтай падзеяй і жыццё школьных бібліятэк, хацелася б адзначыць тое, што прыемна ўразіла: працуючы ў складаных эканамічных умовах спецыялісты не застаюцца раўнадушнымі да праблем.

Ацэньваючы вынікі канферэнцыі, Я.М.Зуева адзначыла ўзаемапаразуменне, творчы дух і высокі прафесійны ўзровень беларускіх бібліятэкараў. Такая ацэнка ўсяляе надзею і аптымізм у тое, што мара ператварыць усе школьныя бібліятэкі ў інфармацыйныя цэнтры дасягальна ў недалёкім будучым. Але для гэтага бібліятэкам адукацыйных устаноў патрэбна не проста ўвага, але і ўлік іх спецыфікі. Менавіта з прафесійнага пункту гледжання павінны разглядацца і вырашацца іх праблемы. І менавіта такой увагі і не хапае на сённяшні дзень бібліятэкам школ з боку непасрэднага куратара — Міністэрства адукацыі.

Дарэчы, на момант правядзення канферэнцыі РНПБ, якая з'яўляецца метадычным цэнтрам школьных бібліятэк, знаходзілася пад пагрозай ліквідацыі гэтага статусу. Праўда, на сённяшні дзень гэта пытанне як бы не падымаецца. І вельмі хочацца верыць у разумнае рашэнне і падтрымку разумных людзей. І тады можна будзе спадзявацца, што хутка кожны дырэктар зможа з гонарам сказаць — «Візітка нашай школы — наша бібліятэка!».

Прапануем чытачам адзін з дакладаў, які прагучаў на канферэнцыі.